

Det skal give mening

Fokus fra ledelsen, systematik og konkrete redskaber er med til at styrke samarbejdet med beboerne på Toresholm og fremme deres selvbestemmelse, ønsker og drømme. Det vigtigste er, at det der gøres, opleves som meningsfuldt.

Fokus fra ledelsen og en klar ramme

Fokus og prioritering fra ledelsen har været afgørende for, at Toresholm har fået succes med deres udviklingsprojekt om beboernes selvbestemmelse og drømme.

Udviklingsarbejde tager tid. Og det er tid, der skal findes i en allerede presset hverdag på et botilbud. Udviklingsarbejdet på Toresholm har krævet en tydelig prioritering af, at det var det, man ville. Der har været tid til udviklingen, blandt andet fordi ledelsen har prioriteret at ansætte en ekstra vikar.

Opholdsstedets leder har deltaget i alle aktiviteter i udviklingsarbejdet og har bakket op om stort set alle idéer til nye tiltag. Mere end halvdelen af personalet tager del i udviklingen. Det har medført et meget stort ejerskab og hurtig spredning af de nye tiltag.

Beboerne har vigtig rolle i udvikling af tilbuddet

Det, der bliver sat i gang i udviklingsarbejdet på Toresholm, skal give mening for beboerne. Derfor er de også centrale i implementeringsgruppen og i de efterfølgende tiltag, der sættes i gang.

Opholdsstedet har blandt andet fået en systematik for, hvordan beboerne sammen med personalet udarbejder deres mål og delmål. Tre enkle og meningsfulde redskaber giver en klar ramme og samtidig tydelig stemme til beboerne i deres egen sag.

Beboernes inddragelse og stemme i udviklingsarbejdet er også blevet tydelig gennem en tavle, hvor alle kan følge med i, hvad der sker i udviklingsarbejdet. Nye aktiviteter og tiltag bliver løbende noteret og beskrevet. Beboerne byder ind i forhold til ønsker og aktiviteter. Og de ytrer sig løbende om, hvad de finder vigtigt.

Det månedlige beboermøde på Toresholm er blevet udviklet og er nu i højere grad blevet til beboernes møde. Her kan de komme til orde med deres ønsker og drømme og sammen med personalet undersøge mulige veje til at nå dem.

Redskaber og beboermøder

Med fokus på hvordan beboerne i højere grad kunne inddrages i egen sag, har Toresholm prøvet at anvende tre konkrete redskaber til at formulere beboernes mål og delmål. Brugen af de tre redskaber er nu fast praksis:

- 'Recovery-fortællinger', som gennem visuelle metaforer benyttes til at understøtte beboerens recovery-proces.

Toresholm

Toresholm Toresholm ved Sorø er et selvejende socialpsykiatrisk opholdssted efter servicelovens §§ 107 og 108 samt §§ 103 og 104. Toresholm har 2 værelser og 8 botræningslejligheder.

- En 'måltrappe', med hvilken beboer og medarbejder sammen kan definere, hvad de næste og nærmeste trin er, og hvad de skal føre til.
- Et 'evalueringsvindue', der kan bruges sammen med beboeren til at evaluere, hvordan det går med at nå mål og delmål, gennem fire enkle spørgsmål.

Beboerne oplever, at redskaberne giver mulighed for en anden type dialog, hvor de kan komme mere til orde, sætte deres præg på resultatet og tage ejerskab. Flere beboere har for eksempel selv taget initiativ til at medbringe de udfyldte redskaber til møder med den kommunale sagsbehandler, fordi de oplever, at redskaberne giver bedre mening, end hvad der ellers er blevet benyttet. Personalet oplever også den nye tilgang som meningsfuld.

Beboermøderne har skabt en ramme, hvor de fælles aktiviteter på Toresholm i stigende grad bliver udviklet eller kvalificeret af beboerne og følger deres ønsker. Det kan dreje sig om at afsøge mulighederne for fritidsaktiviteter som skydning eller badminton i lokalområdet, eller det kan være noget så konkret som rengøring i fællesområderne. Tidligere brugte personalet meget tid på at rydde op og gøre rent, fordi beboerne ikke følte ansvar for at få det gjort. Beboerne havde imidlertid et stort ønske om, at personalet brugte mere tid sammen med dem. Så da de fik talt om det til et beboermøde, blev enden på det en ordning, hvor alle melder sig til rengøringstjanser og dermed frigiver personalet til andre og mere hyggelige fællesaktiviteter.

Det skal give mening

Det er et mantra på Toresholm, at det der gøres, skal give mening. Et mantra, som stemmer godt overens med ønsket om at fremme en recovery-orienteret tilgang. Det giver mening for beboerne, når de får medbestemmelse i eget liv. For personalet bliver den øgede inddragelse meningsfuld, fordi de kan se, at det fører til en større trivsel og positiv udvikling hos den enkelte. Som en medarbejder udtrykker det, så er det

med til at gøre Toresholm til et sted, hvor hun gerne selv ville bo, hvis hun en dag blev afhængig af omfattende hjælp og støtte.

Hvad har været svært?

Personalegruppen har i løbet af udviklingsarbejdet ændret deres mindset. Medarbejderne tænker nu i højere grad løbende over, hvor og hvordan beboerne kan inddrages. De spørger nysgerrigt til, hvordan noget opleves for beboerne, i stedet for at tage for givet, at de kender svaret og den bedste løsning. Ledelsen bakker op og har tiltro til medarbejderne, så de bliver ved med at have mod, rygdækning og råderum til at finde nye steder og måder at inddrage på.

Hvad nu?

Toresholm er stadig i gang med sin udvikling, men kan allerede nu se, at mange af prøvehandlingerne er kommet for at blive. Hertil kommer tilgangen og den kulturændring, som er sket undervejs. Der er et vedvarende fokus på at igangsætte tiltag, som på forskellig vis kan inddrage beboerne og deres ønsker. Ledelsen vil fortsat prioritere og finde ressourcer til arbejdet i implementeringsgruppen, som beboere har en naturlig plads i.

Som noget nyt er tre beboere netop blevet klædt på til at kunne deltage i et bestyrelsesseminar på en meningsfuld måde. De blev interviewet om, hvad der er godt og vigtigt for dem af en udefrakommende konsulent, mens medarbejdere og ledere lyttede med. Set med ledelsens briller er det vigtigt at få beboernes input med på lige fod med øvrige input. Og så er det godt at se, at beboerne vokser med opgaverne og ansvaret. Så de også kan indgå i det kommende års strategiarbejde, hvor uddannelse i recovery-orienteret rehabilitering er prioriteret.

Casen er skrevet af Socialt Udviklingscenter SUS for Socialstyrelsen, november 2022.

3 gode råd til andre

- ✓ **Skynd jer i gang og tro på, at beboerne gerne vil det**
Drop eventuelle bekymringer og kast jer ud i det! Beboerne vil gerne inddrages, når det giver mening for dem. Både personale og beboere vokser ved at samarbejde og udvikle sammen.
- ✓ **Hav opbakning fra ledelsen og sæt tid af**
Ledelsen skal prioritere og bakke op om udvikling – og selv deltage. Der skal afsættes tid til møder og aktiviteter. Ledelsen skal have tiltro til medarbejderne, så de har rygdækning og råderum.
- ✓ **Bliv ved med at være nysgerrige**
Hold fast i en nysgerrig tilgang og spørg ind – også der, hvor I tror, at I selv kender svaret.

På vej mod en mere recovery-orienteret rehabiliterende praksis

Botilbuddet og bostøtte Voksenbogen er et af landets 72 socialpsykiatriske tilbud, der over tre år har samarbejdet med Socialstyrelsen om at udvikle en mere recovery-orienteret rehabiliterende praksis.

På tværs af udviklingsforløbene i de socialpsykiatriske tilbud er erfaringerne, at især tre forhold er vigtige for at lykkes:

- ✓ **Tydelig ledelse:** Ledelsen skal udstikke retning, sikre vedvarende fokus og inddrage medarbejdere og borgere løbende.
- ✓ **Brug af prøvehandlinger:** Systematisk arbejde med at planlægge, gennemføre og lære i forhold til, hvad der fungerer henholdsvis ikke fungerer i en udvikling af praksis.
- ✓ **Fokus på forankring:** Forankring af udviklingsarbejdet er en forudsætning for udvikling af kvaliteten på den lange bane.

En række tilbud har delt deres konkrete erfaringer fra udviklingsarbejdet med at styrke kvaliteten i deres tilbud – til inspiration for andre. Du kan læse om, hvordan de konkret har grebet det an, hvad de har fået ud af det, hvad der har været hjælpsomt, og hvad der har været svært, her:

www.socialstyrelsen.dk/recovery-orienteret-rehabilitering

Udviklingsarbejdet i de socialpsykiatriske tilbud er en del af et større initiativ 'En styrket indsats i kvaliteten i socialpsykiatrien' (2019-22). Initiativet skal understøtte et bredt kvalitets- og kompetenceløft af socialpsykiatrien og dermed en bedre indsats til mennesker med psykiske vanskeligheder.

Find materiale

Socialstyrelsen har udarbejdet en række materialer, som ledere og medarbejdere kan bruge til at understøtte og udvikle en recovery-orienteret og rehabiliterende praksis.

Find anbefalinger, e-læring, redskaber og film på:
www.socialstyrelsen.dk/recovery-orienteret-rehabilitering

Hvad er recovery-orienteret rehabilitering?

Recovery-orienteret rehabilitering er en faglig tilgang, der har fokus på at understøtte borgernes muligheder for at komme sig og leve et så meningsfuldt og selvstændigt liv som muligt. Socialstyrelsen tager udgangspunkt i otte principper for recovery-orienteret rehabilitering. Principperne er forbundne og beskriver tilsammen en praksis, hvor borgernes håb, ønsker og drømme for fremtiden er omdrejningspunktet for indsatsen.

1. Tag udgangspunkt i borgernes håb, ønsker og drømme
2. Fokusér på borgernes ressourcer
3. Inddrag borgernes netværk og de almene fællesskaber
4. Mød borgerne med åbenhed, tillid og respekt
5. Hjælp borgerne så tidligt som muligt
6. Arbejd koordineret med borgernes samlede livssituation
7. Følg op, så indsatsen altid er den rette
8. Brug viden og metoder, der virker